

Transect-rapport 2566

**Cromvoirt, St. Lambertusstraat 112-112a
Gemeente Vught (NB)**

Een Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek door
middel van Proefsleuven (IVO-P)

transect

ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK ► ADVIES

Colofon

Titel	Cromvoirt, St. Lambertusstraat 112-112a. Gemeente Vught (NB). Een Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven (IVO-P).
Rapportnummer	Transect-rapport 2566
Auteur	M.J. Hartog & M. Sonneveld
Versie	Definitief
Datum	17-02-2020
Projectnummer	19080089
Onderzoeksmelding	4726694100
Opdrachtgever	Van Dun & Van Gerwen Contactpersoon: Mevr. A.M. Van Hattem
Uitvoerder	Transect b.v. Overijsselhaven 127 3433 PH Nieuwegein
Bevoegde overheid	Gemeente Vught
Adviseur namens bevoegde overheid	Dhr. J. van der Roest
Toetsing rapport bevoegde overheid	Goedgekeurd
Beheer en plaats documentatie	Transect b.v., Nieuwegein
Omslagafbeelding	Foto van het plangebied

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. A.A. Kerkhoven Senior KNA Archeoloog	17-02-2020	

ISSN: 2211-7067

© Transect b.v., Nieuwegein

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In opdracht van Van Dun & Van Gerwen heeft Transect b.v.¹ in oktober 2019 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het plangebied aan de St. Lambertusstraat 112-122a in Cromvoirt (gemeente Vught; figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek betreft de toekomstige ontwikkeling van Ruimte-voor-Ruimte woningen.

Het proces is gestart met een bureau- en booronderzoek (Beckers, 2019). Hieruit zijn twee zones met hoge archeologische verwachting voortgekomen. In de verstoorde delen van het plangebied (waar de geplande woonlocatie in het noordwesten van het plangebied onder valt) worden geen archeologische waarden meer verwacht. Onderhavig onderzoek richt zich derhalve alleen op de oostelijke woning met bijgebouw (zie figuur 2), dat binnen één van deze twee zones met hoge archeologische verwachting valt.

Het doel van dit onderzoek is het toetsen van de archeologische verwachting uit het vooronderzoek door het opsporen (karteren) en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische waarden. Het proefsleuvenonderzoek moet voor zover mogelijk inzicht geven in de aard, datering, omvang, gaafheid, conservering en begrenzing van een eventuele vindplaats of vondstcomplex.

Resultaten

In het onderzoeksgebied zijn twee proefsleuven aangelegd. Hieruit is gebleken dat de oorspronkelijke bodem grotendeels (sub)recentelijk tot in de top van de C-horizont is verstoord. Het onderzoek heeft maar vier grondsporen opgeleverd waarvan twee na couperen (sub)recent van aard bleken, alleen de twee greppels zijn mogelijk te dateren in de Middeleeuwen, maar een erfcontext ontbreekt. Het aangetroffen vondstmateriaal komt uit een secundaire context. Het betreft een metaalbeslag van een ovale vorm, gepunt aan beide einden, maar zonder enige versiering.

Advies

Met het veldwerk is geen archeologische vindplaats aangetroffen. Wij adviseren op basis van de bovenstaande gegevens om het plangebied archeologisch vrij te geven voor verder ontwikkeling.

Ondanks het archeologisch vooronderzoek, kunnen tijdens grondwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen. Wij attenderen u er op dat deze conform de Erfgoedwet moeten worden gemeld. Dit kan via de bevoegde overheid, in deze de gemeente Vught.

¹ Transect b.v. voldoet aan de eisen zoals gesteld in de kwaliteitsnorm 'BRL SIKB 4000', versie 4.1, en is gecertificeerd door middel van een procescertificaat. Transect b.v. is certificaathouder van de volgende protocollen: 'KNA Protocol 4001 Programma van Eisen', 'KNA Protocol 4002 Bureauonderzoek', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Overig', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Proefsleuven' en 'Protocol 4004 Opgraven', en staat geregistreerd bij het RCE en de SIKB.

Inhoud

1.	Aanleiding.....	4
2.	Resultaten vooronderzoek	6
3.	Gespecificeerde archeologische verwachting	8
4.	Aard, doel en onderzoeksvragen.....	9
5.	Onderzoeksmethodiek	10
6.	Resultaten veldonderzoek.....	11
7.	Beantwoording van de onderzoeksvragen.....	15
8.	Conclusies, waardestelling en selectieadvies	17
9.	Geraadpleegde bronnen	18
Bijlage 1.	Archeologische periode-indeling voor Nederland	19
Bijlage 2.	Allesporenkaart	20
Bijlage 3.	Vlaktekeningen.....	21
Bijlage 4.	Sporen- en lagenlijst.....	23
Bijlage 5.	Vondstenlijst.....	24

1. Aanleiding

Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Vught
Plaats	Cromvoirt
Toponiem	St. Lambertusstraat 112-112a
Kaartblad	45C
Perceelnummer(s)	1158
Centrumcoördinaat	143.657 / 408.133
Oppervlakte plangebied	ca. 8.900 m ²
Oppervlakte onderzoeksgebied	ca. 540 m ²
Huidig grondgebruik	Grasland, onbebouwd

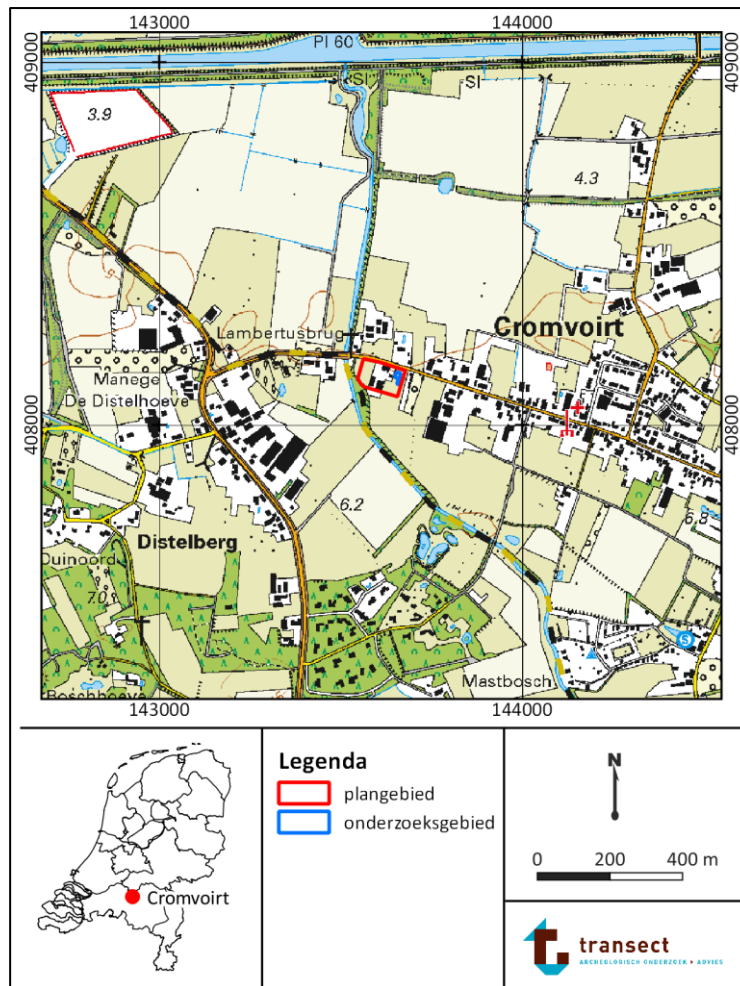
In opdracht van Van Dun & Van Gerwen heeft Transect b.v.² in oktober 2019 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de St. Lambertusstraat 112-122a in Cromvoirt (gemeente Vught; figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek betreft de toekomstige ontwikkeling van Ruimte-voor-Ruimte woningen.

Het plan maakt deel uit van het bestemmingsplan 'Buitengebied 2011', dat op 14 mei 2014 door de gemeente Vught is vastgesteld. Het plangebied maakt in dit bestemmingsplan deel uit van een zone met de gebiedsaanduiding 'middelhoge tot hoge archeologische verwachtingswaarde'. In de zone met deze gebiedsaanduiding geldt dat archeologisch onderzoek verplicht is bij bodemingrepen met een oppervlakte van groter dan 100 m². Aangezien de voorgenomen plannen in het plangebied deze planregels overschrijden, geldt een archeologische onderzoeksplicht.

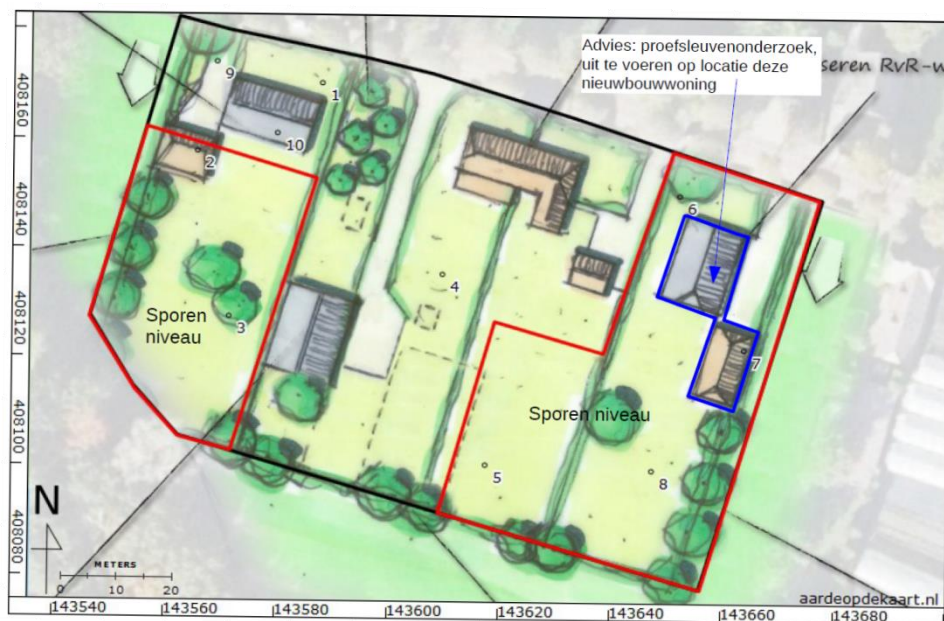
Het proces is gestart met een bureau- en booronderzoek (Beckers, 2019). Hieruit zijn twee zones met hoge archeologische verwachting uit voortgekomen. In de verstoorde delen van het plangebied (waar de geplande woonlocatie in het noordwesten van het plangebied onder valt) worden geen archeologische waarden meer verwacht. Onderhavig onderzoek richt zich derhalve alleen op de oostelijke woning met bijgebouw (zie figuur 2), dat binnen één van deze twee zones met hoge archeologische verwachting valt. Het proefsleuvenonderzoek beperkt zich tot het grondvlak van de NO nieuwbouwwoning – met inachtneming van een redelijke buffer aan alle kanten daaromheen (van der Roest, 2019). Er is conform het Programma van Eisen (PvE; Mol, 2019) een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd om de gespecificeerde archeologische verwachting voor het onderzoeksgebied te toetsen en vast te stellen of, en in hoeverre, sprake is van een behoudenswaardige vindplaats. Na afloop van dit onderzoek kan een deel, of het gehele onderzoeksgebied afgewaardeerd worden, wanneer nauwelijks of geen sprake zou zijn van een waardevolle vindplaats. Ook kan voor de overige delen worden bepaald of aanvullend onderzoek daar nodig is, en zo ja, in welke vorm.

Dit proefsleuvenonderzoek (karterende en waarderende fase) is uitgevoerd op 21 oktober 2019, onder leiding van KNA-archeoloog M. Sonneveld.

² Transect b.v. voldoet aan de eisen zoals gesteld in de kwaliteitsnorm 'BRL SIKB 4000', versie 4.1, en is gecertificeerd door middel van een procescertificaat. Transect b.v. is certificaathouder van de volgende protocollen: 'KNA Protocol 4001 Programma van Eisen', 'KNA Protocol 4002 Bureauonderzoek', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Overig', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Proefsleuven' en 'Protocol 4004 Opgraven', en staat geregistreerd bij het RCE en de SIKB.

Figuur 1. Topografische kaart met de locatie van het plangebied.

Figuur 2. Advies voor de locatie van het proefsleuvenonderzoek

2. Resultaten vooronderzoek

In dit hoofdstuk worden de resultaten samengevat van het bureauonderzoek dat voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek is verricht door Bureau voor Archeologie (Beckers 2019).

2.1 Landschappelijke achtergronden

Het plangebied ligt in het archeologische landschap 'Roerdalslenk'. Dit is een tektonisch daalgebied wat gedurende de laatste ijstijd door een dik zandpakket is opgevuld. Hierop is in het Weichselien (114.000 tot 9.700 v. Chr.) dekzand afgezet. Het dekzandlandschap wordt gekenmerkt door relatief grote hoogteverschillen, doordat het dekzand in sommige gebieden als ruggen is afgezet en in sommige gebieden als vlaktes. Op de geomorfologische kaart van Nederland is te zien dat het plangebied op een dekzandrug ligt, die zich in oostelijke en westelijke richting aan weerszijden van Cromvoirt uitstrekt (Beckers 2019).

2.2 Bodem

Op de bodemkaart van Nederland is het plangebied gekarteerd als hoge zwarte enkeerdgronden, ontwikkeld in lemig fijn zand. Dit bodemtype wordt gekenmerkt door een 80 tot 100 cm dikke humeuze bovengrond. De bodemeenheid komt voor op de locaties die in het verleden als landbouwgrond zijn gebruikt. De relatief dikke humeuze bovengrond is ontstaan door jarenlange plaggenbemesting sinds de Late-Middeleeuwen. Het relatief dikke plaggendek heeft een conserverende werking op archeologische grondsporen (Beckers 2019).

2.3 Archeologische waarden

In de omgeving van het plangebied zijn enkele archeologische onderzoeken uitgevoerd. Zo is de loop van de Zandleij onderzocht door middel van een booronderzoek en een archeologische begeleiding (Haren, Vught, Zanderleij; onderzoeksmeldingen 222972210 en 2252256100). Met het onderzoek werden geen relevante sporen gevonden. De vondsten dateren uit de Nieuwe tijd.

Bij onderzoeken ter hoogte van de golfbaan (ten noorden van het plangebied) zijn – na een booronderzoek – terreinen met een enkeerdgrond en/of een intacte podzolbodem middels proefsleuven onderzocht (Vught, Cromvoirt, Golfbaan; onderzoeksmeldingen 2137600100, 213762510, 4015464100, 4017862100 en 4036532100). Uit het onderzoek bleek dat het humeuze plaggendek in de Nieuwe tijd is opgebracht om de gebieden makkelijke bewerkbaar te maken. Verder zijn met name perceleringsgreppels uit de Nieuwe tijd aangetroffen. Het gebied is naar verluidt dus relatief nat geweest en pas in de Nieuwe tijd in gebruik genomen als akkerland. Ten slotte zijn op 400 m ten westen en 500 m ten oosten van het plangebied tijdens oppervlaktekarteringen aardewerkfragmenten uit de Late-Middeleeuwen gevonden.

In het plangebied kunnen theoretisch gezien archeologische waarden vanaf het Laat-Paleolithicum aanwezig zijn.

2.4 Historische achtergronden

De Zandleij is een in de Late Middeleeuwen gegraven waterloop om het gebied ten noorden van Tilburg te ontwateren. De plaatsnaam Cromvoirt is afgeleid van 'krom' (bochtig) en 'voorde'. Het is waarschijnlijk dat de plaats genoemd is naar een voorde in een bocht van de Zandleij. De voorde lag waarschijnlijk ter hoogte van de St.-Lambertusstraat. De oudste vermelding van Cromvoirt dateert uit 1312 n. Chr. Het dorp is in de 12^e eeuw n. Chr. ontwikkeld als lintbebouwing langs de St.-Lambertusstraat, de Cromvoirtseweg en het Pepereind. Op de oudste gedetailleerde kaart van het gebied, de kadastrale minuutkaart uit 1811 en 1812, is het plangebied niet bebouwd maar in gebruik als bouwland. Pas op de Bonnekart van 1910 is in het noorden van het plangebied een boerderij afgebeeld. De boerderij dateert volgens het gemeentelijke monumentenregister van de gemeente

Vught uit 1890. In de tweede helft van de 20^e is het erf steeds in zuidelijke richting uitgebreid. Ter hoogte van het onderzoeksgebied zijn naar verwachting geen restanten van historische of moderne gebouwen te verwachten. Wel loopt op de kaart van 1988 een erfgrans door het onderzoeksgebied, hetgeen te velde een hekwerk, een sloot of greppel kan zijn geweest.

2.5 Verkennend booronderzoek

Om de verwachting en de intactheid van de bodem te toetsen, zijn in het plangebied tien boringen gezet tot gemiddeld ca. 150 cm -mv. Hieruit blijkt dat het bodemprofiel bestaat uit een bouwvoor, op een restant van een (waarschijnlijk in de Nieuwe tijd ontstaan) plaggendeek, op een restant van een B-horizont, op de C-horizont. In het centrale en noordwestelijke deel van het plangebied is de bodemopbouw verstoord geraakt tot in de C-horizont. De verstoring reikt tot een variërende diepte van 60 tot 150 cm -mv. In de verstoorde delen van het plangebied (waar ook de geplande woonlocatie in het noordwesten van het plangebied onder valt) worden geen archeologische waarden meer verwacht.

In het zuidwestelijke en oostelijke deel van het plangebied kan op basis van de intacte bodemopbouw nog een intact archeologisch sporenniveau aanwezig zijn.

3. Gespecificeerde archeologische verwachting

Kans op archeologische waarden	Hoge verwachting
Periode	Paleolithicum – Nieuwe Tijd
Stratigrafische positie	vanaf maaiveld en in top natuurlijke ondergrond
Complextypen	menselijke bewoning, grafvelden en/of sporen van landgebruik

Op basis van de in hoofdstuk 2 genoemde archeologische waarden en historisch achtergrond, geldt voor het onderzoeksgebied een hoge archeologische verwachting voor sporen van menselijke bewoning grafvelden en/of sporen van landgebruik uit het Paleolithicum tot de Nieuwe Tijd. Sporen van menselijke bewoning kunnen bestaan uit vondstspreidingen (in de Steentijd en Neolithicum) en uit grondsporen zoals haardkuilen, paalkuilen van hutten, huisplattengronden, en greppelstructuren. Tevens kunnen grafvelden uit de periodes Neolithicum tot en met de Romeinse tijd aangesneden worden. Deze zijn herkenbaar aan bijzettingen, bijgiften en randstructuren. Sporen van landinrichting en landgebruik zullen te herkennen zijn aan oude bouwlanddekken, akkerlagen, ploegsporen en greppelsystemen gecombineerd met eventuele paalzettingen.

Wat betreft vondstmateriaal kunnen voor de genoemde perioden karakteriserende materiaalcategorieën worden verwacht, zoals bouwmateriaal, natuursteen, vuursteen, aardwerk, glas, pijpaaarde, metaal en verbrande organische resten. Vanwege de verwachte droge bodemomstandigheden in het plangebied, zullen onverbrande organische resten (waaronder hout, leer, textiel en bot) nauwelijks bewaard zijn gebleven. Uitzondering vormen vondstcontexten die tot in het grondwater reiken (waterputten, diepe greppels), en artefacten die in verbrande/verkoalde toestand verkeren.

4. Aard, doel en onderzoeksvragen

4.1. Aard en doel

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een Inventariserend Veldonderzoek - Proefsleuven (IVO-P, KNA 4.1 - protocol 4003), karterende en waarderende fase. Het doel van dit onderzoek is het toetsen van de archeologische verwachting uit het vooronderzoek door het opsporen en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische waarden. Het proefsleuvenonderzoek moet voor zover mogelijk inzicht geven in de aard, datering, omvang, gaafheid, conservering en waardering van een eventuele vindplaats of vondstcomplex.

4.2. Vraagstelling

In het Programma van Eisen (Mol 2019) is de volgende vraagstelling opgenomen die in dit rapport moet worden beantwoord:

- Zijn binnen de grenzen van de voorgenomen bodemingrepen in het plangebied archeologische resten aanwezig en zo ja, wat is de aard, omvang, datering, kwaliteit en behoudenswaardigheid van deze (eventuele) vindplaats(en)?

4.3 Onderzoeksvragen

1. Zijn er in het plangebied archeologische resten aanwezig?
2. Hoe ziet de bodemopbouw in het plangebied eruit en in hoeverre is deze intact?
3. Wat is de aard van de onderscheiden archeologische resten (complextypen, sporen, structuren, vondsten)?
4. Wat is de stratigrafische en ruimtelijke relatie van de archeologische resten (diepteligging, begrenzing, omvang)?
5. Wat is de relatie met de omliggende historische/archeologische resten?
6. Wat is de datering van de archeologische resten op basis van (chrono-)stratigrafie en typochronologie? En in hoeverre is er sprake van (dis-)continuïteit in gebruik/bewoning?
7. Welke categorieën vondstmateriaal zijn aanwezig en in welke mate (ook in relatie tot elkaar)? Wat zegt de aard en mate van voorkomen van het vondstmateriaal over het gebruik van het plangebied in het verleden?
8. Welke depositionele en post-depositionele processen zijn te onderscheiden en in hoeverre hebben deze invloed gehad op de bewoningsgeschiedenis en vondstcontexten?
9. Hoe verhouden de onderzoeksresultaten zich tot de resultaten uit het vooronderzoek?
10. Wat is de fysieke en inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten (gaafheid en conserveringsgraad)? Is sprake van (een) behoudenswaardige archeologische vindplaats(en)? (Maak voor het beantwoorden van deze vraag gebruik van de KNA-waarderingssystematiek).
11. Kan op basis van de resultaten een advies geformuleerd worden t.a.v. het vervolg in de archeologische monumentenzorg (vrijgeven/behoud in situ/opgraven). Zo ja, hoe luidt deze?
12. Zijn er vanuit de toestand van de archeologische resten, bodemcondities en toekomstig gebruik mogelijkheden voor behoud in situ?
13. Bij afwezigheid van een vindplaats; wat is hier de verklaring voor (verstoorde, ander landschap dan verwacht, e.d.)?

5. Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1, BRL 4000), volgens de methode van een proefsleuvenonderzoek (KNA 4.1, protocol 4003 Inventariserend veldonderzoek, proefsleuven), en conform het PvE (Mol 2019). Conform het puttenplan in het PvE zijn er twee proefsleuven van 10 bij 4 meter aangelegd (werkputten 1 t/m 2; 80 m² totaal, oftewel circa 15% van het onderzoeksgebied (= grondvlak met buffer). Hiermee is een voldoende grote en betrouwbare steekproef van het onderzoeksgebied onderzocht.

De proefsleuven zijn bij de aanleg laagsgewijs verdiept met behulp van een graafmachine met gesloten gladde bak. Bij iedere haal van de graafmachine is het vlak visueel en met een metaaldetector geïnspecteerd op archeologische sporen en vondsten. Er is verdiept tot in de top van de C-horizont, die op circa 60 a 70 cm – Mv ligt. Bij de aanwezigheid van sporen zijn deze direct aangekrast en er is maar één vlak aangelegd (zie figuur 3). Er zijn in totaal vier sporen aangetroffen, twee greppels, één paalkuil en een kuil. Het selectief afsteken van de putwanden is gedaan om inzicht te krijgen in de bodemopbouw. In totaal zijn vier profielkolommen aangelegd, zoveel mogelijk verspreid over het plangebied (twee in beide werkputten). Er zijn twee handmatige coupes gezet over de kuil en paalkuil, die hierna zijn afgeschreven als (sub) recente verstoringen. De twee greppels zijn in het profiel in werkput 2 meegenomen. Verder is er één vlakvondst verzameld, deze is aan een laag en vak gekoppeld.

De werkput is gedocumenteerd door middel van het maken van foto's, tekeningen en beschrijvingen in een database. Met een dGPS zijn de putomtrek, maaiveldhoogtes, vlakhoogtes en profielpennen ingemeten.

Figuur 3. Vlakfoto van werkput 2, met sporen 3 en 4

6. Resultaten veldonderzoek

Bodemopbouw

De bodemopbouw in het plangebied is redelijk uniform. Om de bodemopbouw te onderzoeken zijn er in totaal vier profielkolommen gedocumenteerd, in beide werkputten twee.

De lagen die zijn waargenomen bestaan uit een bouwvoor (spoor 1000) van ongeveer 30 cm dik op een (sub)recente ophooglaag (s2000), met eronder een geroerde laag met schopsteken (s2100) die tot in de C-horizont rijken (s3000; zie figuur 4). Aan de oostzijde van werkput 1 lijkt nog een klein restje podzol aanwezig te zijn (s2200; zie figuur 5) met een dunne E-horizont en een wat lichtbruine B-horizont. Er zijn echter geen aanwijzingen voor (steentijd)resten in de podzol aanwezig.

Figuur 4. Profielkolom 1 in werkput 1 als voorbeeld voor de bodemopbouw in westelijke helft van werkput 1.

Figuur 5. Profielkolom 2 in werkput 1 met mogelijk een restje podzol.

Grondsporen

Met het veldwerk zijn vier sporen gevonden en vijf verschillende lagen. De sporen bestaan uit een kuil en paalkuil in werkput 1 en twee greppels in werkput 2. De sporen in werkput 1 zijn gecoupeerd en hieruit is gebleken dat deze (sub) recent van aard zijn (zie figuren 6 en 7). De twee greppels in werkput 2 zijn langs het profiel gecoupeerd en gedocumenteerd (zie figuur 8). Er zijn helaas geen vondsten gedaan in de twee greppels, maar de vulling, structuur en spoorcontouren duiden op een mogelijke datering in de middeleeuwen.

Voor de Allesporenkaart en de vlaktekeningen (per werkput, per vlak) wordt verwezen naar bijlage 3 en 4.

Figuur 6. Coupe foto van spoor 1 in werkput 1.

Figuur 7. Coupe foto van spoor 2 in werkput 1.

Figuur 8. Profiel/coupe foto van sporen 3 en 4 in werkput 2.

Vondsten

Tijdens het veldwerk is er één vondst gedaan (zie bijlage 5). De vondst komt uit een geroerde laag (s2000). De context van de vondst is dan ook secundair te noemen.

De vondst bestaat uit een metaalbeslag dat aan beide kanten is gepunt met op de achterkant een haakje. Er is geen versiering zichtbaar (zie figuur 9 en 10). Op basis van de context waarin het enige vondstmateriaal is aangetroffen, dateert het in de Nieuwe Tijd.

Figuur 9. Foto van vooraanzicht metaalbeslag (vondstnummer 1).

Figuur 10. Foto van achteraanzicht metaalbeslag (vondstnummer 1).

7. Beantwoording van de onderzoeksvragen

7.1 Vraagstelling

Zijn binnen de grenzen van de voorgenomen bodemingrepen in het plangebied archeologische resten aanwezig en zo ja, wat is de aard, omvang, datering, kwaliteit en behoudenswaardigheid van deze (eventuele) vindplaats(en)?

Ja er zijn archeologische resten aangetroffen bestaande uit twee greppels mogelijk te dateren in de Middeleeuwen, echter hebben we hier geen vondstmateriaal aangetroffen. Er is geen erfcontext aangetroffen in het onderzoeksgebied. Er is daarom ook geen sprake van de aanwezigheid van een vindplaats.

7.2 Onderzoeksvragen

1. *Zijn er in het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig?*

Ja, bestaande uit twee parallellen greppels mogelijk dateren in de Middeleeuwen en één vondst, een metaalbeslag. Echter is er geen sprake van een vindplaats.

2. *Hoe ziet de bodemopbouw in het onderzoeksgebied eruit en in hoeverre is deze intact?*

De bodemopbouw in het onderzoeksgebied bestaat uit een recente bouwvoor met hieronder een (sub) recente ophooglaag waaronder een laag met schopsteken aanwezig is die rijken tot op de C-horizont. Aan de oostelijke zijde van werkput 1, ter hoogte van profiel 2 is een restant van een podzol aanwezig met een dunne E en een wat lichtbruine B horizont. Hieruit blijkt dat de bodem plaatselijk intact is maar in het over grotendeel van het plangebied niet.

3. *Wat is de aard van de onderscheiden archeologische resten (complextypen, sporen, structuren, vondsten)?*

De archeologische resten bestaan uit vier sporen waarvan twee (paal) kuilen die (sub) recent zijn gebleken na couperen en twee greppels. Het vondstmateriaal bestaande uit één metaalbeslag. De resten zijn dermate weinig dat er geen complextype of iets dergelijk uit duidelijk is geworden.

4. *Wat is de stratigrafische en ruimtelijke relatie van de archeologische resten (diepteligging, begrenzing, omvang)?*

De archeologische resten liggen in het top van het dekzand (C-horizont), deze zijn aangetroffen op circa 60 a 70 cm – Mv rond 3.89 tot 3.88 +NAP.

5. *Wat is de relatie met de omliggende historische/archeologische resten?*

In voorgaande onderzoek in de omgeving zijn vooral perceleringsgreppels uit de Nieuwe tijd aangetroffen, dit komt redelijk overheen met wat bij ons in het onderzoeksgebied is aangetroffen, echter dateren onze greppels mogelijk in de Middeleeuwen hier is alleen geen vondstmateriaal uit gekomen om dit vast te stellen.

6. *Wat is de datering van de archeologische resten op basis van (chrono-)stratigrafie en typochronologie? En in hoeverre is er sprake van (dis-)continuïteit in gebruik/bewoning?*

Er is één vondst gedaan, namelijk een metaalbeslag. Op basis van de context waarin het enigste vondstmateriaal is aangetroffen, dateren wij het in de Nieuwe Tijd.

7. *Welke categorieën vondstmateriaal zijn aanwezig en in welke mate (ook in relatie tot elkaar)? Wat zegt de aard en mate van voorkomen van het vondstmateriaal over het gebruik van het onderzoeksgebied in het verleden?*

n.v.t, maar één vondst aangetroffen.

8. *Welke depositionele en post-depositionele processen zijn te onderscheiden en in hoeverre hebben deze invloed gehad op de bewoningsgeschiedenis en vondstcontexten?*

In het Weichelien heeft zich een dekzandondergrond gevormd. In het plangebied is er weinig aanwijzing van de ontwikkeling van een podzol, alleen heel lokaal. Dit kan komen doordat het gebied relatief nat was of om dat de podzol eerder is verstoord door recente activiteiten. Als de mate van vochtigheid de rede is geweest voor de afwezigheid van een podzol zal het gebied ook minder aantrekkelijk zijn geweest voor bewoning en meer voor landbouw.

9. *Wat is de fysieke en inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten (gaafheid en conserveringsgraad)? Is sprake van (een) behoudenswaardige archeologische vindplaats(en)? (Maak voor het beantwoorden van deze vraag gebruik van de KNA-waarderingsystematiek).*

De fysieke en inhoudelijke kwaliteit is ons inziens laag (zie toelichting in hoofdstuk 8). Daarom vormt het onderzoeksgebied ons inziens geen behoudenswaardige vindplaats.

10. *Hoe verhouden de onderzoeksresultaten zich tot de resultaten uit het vooronderzoek?*

Op basis van het vooronderzoek werd een intact bodem verwacht met een mogelijk intact sporenniveau echter zijn hier tijdens het proefsleuvenonderzoek weinig van gevonden.

11. *Welk advies kan worden opgesteld t.a.v. het vervolg in de archeologische monumentenzorg.*

Op basis van de resultaten van het veldwerk heeft Transect geadviseerd het onderzoeksgebied vrij te geven. Tevens wijzen wij op de wettelijke verplichting (Erfgoedwet) om archeologische resten die ondanks het onderzoek tijdens graafwerkzaamheden worden aangetroffen, te melden bij de bevoegde overheid.

12. *Bij afwezigheid van een vindplaats; wat is hier de verklaring voor (verstoord, ander landschap dan verwacht, e.d.)?*

Er is geen vindplaats aangetroffen, dit kan mogelijk komen doordat de bodem deels (sub) recent is verstoord. De schopsteken rijken door tot op de C-horizont. Verder is er alleen op één punt een restant van een podzol zichtbaar. De C-horizont, het dekzand, bevat echter geen archeologische indicatoren die wijzen op een vindplaats (in of nabij het plangebied).

8. Conclusies, waardestelling en selectieadvies

Waardestelling

Aan de hand van de gegevens uit het proefsleuvenonderzoek wordt een waardestelling (waardering van vindplaatsen) vervaardigd, zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1; VS06 Waarderen), indien sprake is van een archeologische vindplaats.

Een vindplaats is in het plangebied echter niet aangetroffen, waarmee een waardestelling niet van toepassing is, zie tabel 1.

Tabel 2. Waardestelling.

Waarden	Criteria	Scores		
Beleving	<i>Schoonheid</i>	n.v.t.		
	<i>Herinneringswaarde</i>	n.v.t.		
Fysieke kwaliteit	<i>Gaafheid</i>		n.v.t.	
	<i>Conservering</i>		n.v.t.	
			n.v.t.	
Inhoudelijke kwaliteit	<i>Zeldzaamheid</i>		n.v.t.	
	<i>Informatiewaarde</i>		n.v.t.	
	<i>Ensemblewaarde</i>		n.v.t.	
	<i>Representativiteit</i>		nee	

Conclusie

Op basis van bovenstaande resultaten en waardering kan geconcludeerd worden dat in het onderzoeksgebied geen sprake is van behoudenswaardige archeologische restanten c.q. een behoudenswaardige vindplaats.

Met het proefsleuvenonderzoek is de archeologische verwachting, zoals gespecificeerd in het PvE, dan ook niet bevestigd.

Selectieadvies

Volgens de KNA 4.1 dient het selectieadvies enkel gebaseerd te zijn op strikt inhoudelijke archeologische argumenten (KNA 4.1 protocol 4003 VS07). Het selectieadvies betreft het vervolgtraject, bestaande uit ofwel: (1) het vrijgeven van het plangebied; (2) het behoud *in situ* (fysiek beschermen); of (3) behoud *ex situ* (definitief opgraven). Het selectieadvies wordt voorgelegd aan de bevoegde overheid, die uiteindelijk een selectiebesluit moet nemen.

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek en de waardering van de vindplaats (tabel 1), is geen sprake van een behoudenswaardige archeologische vindplaats binnen het onderzochte bodemtraject.

Wij adviseren op basis van de bovenstaande gegevens om het plangebied archeologisch vrij te geven voor verder ontwikkeling.

Ongeacht het besluit dat het bevoegd gezag, blijft de wettelijke verplichting (Erfgoedwet) om archeologische resten - die eventueel tijdens de toekomstige civieltechnische graafwerkzaamheden worden gevonden - te melden bij de gemeente Vught, te allen tijde van kracht.

9. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Beckers, I.S.J., 2019. *St. Lambertusstraat 112-112a, Cromvoirt, gemeente Vught: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase*, Utrecht (Bureau voor Archeologie-rapport 790).
- Mol, E., 2019. *Programma van Eisen Cromvoirt, St. Lambertusstraat 112-112a, Gemeente Vught (NB), Een Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. Proefsleuven (IVO-P)*, Transect, Nieuwegein.
- Roest, van der, J., 2019. *Selectieadvies archeologische monumentenzorg Gemeente Vught, dd. 27-06-2019 (controle gemeente Vught door dhr. Gijs Timmermans dd. 02-07-2019)*, selectieadvies 211a.C
- SIKB, 2018. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.1 (KNA 4.1)*.

Figuren en tabellen

Figuur 1. Topografische kaart met de locatie van het plangebied.

Figuur 2. Advies voor de locatie van het proefsleuvenonderzoek

Figuur 3. Vlakfoto van werkput 2, met sporen 3 en 4

Figuur 4. Profielkolom 1 in werkput 1 als voorbeeld voor de bodemopbouw in westelijke helft van werkput 1.

Figuur 5. Profielkolom 2 in werkput 1 met mogelijk een restje podzol.

Figuur 6. Coupe foto van spoor 1 in werkput 1.

Figuur 7. Coupe foto van spoor 2 in werkput 1.

Figuur 8. Profiel/coupe foto van sporen 3 en 4 in werkput 2.

Figuur 9. Foto van vooraanzicht metaalbeslag (vondstnummer 1).

Figuur 10. Foto van achteraanzicht metaalbeslag (vondstnummer 1).

Tabel 1. Waardestelling.

Illustratieverantwoording

Figuur 1: PDOK.nl / Transect b.v.

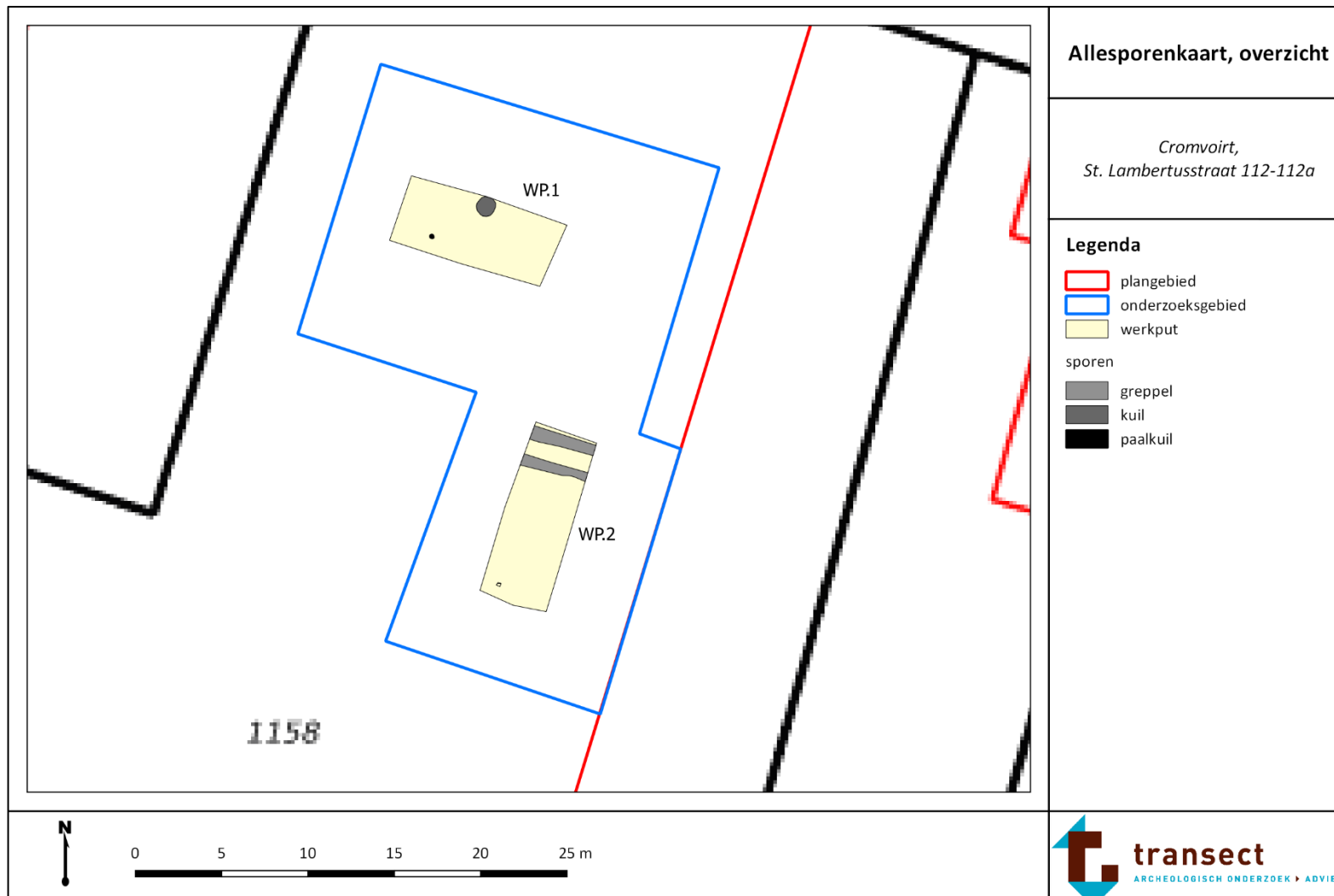
Figuur 2: Beckers 2019.

Figuur 3 t/m 9: Transect b.v.

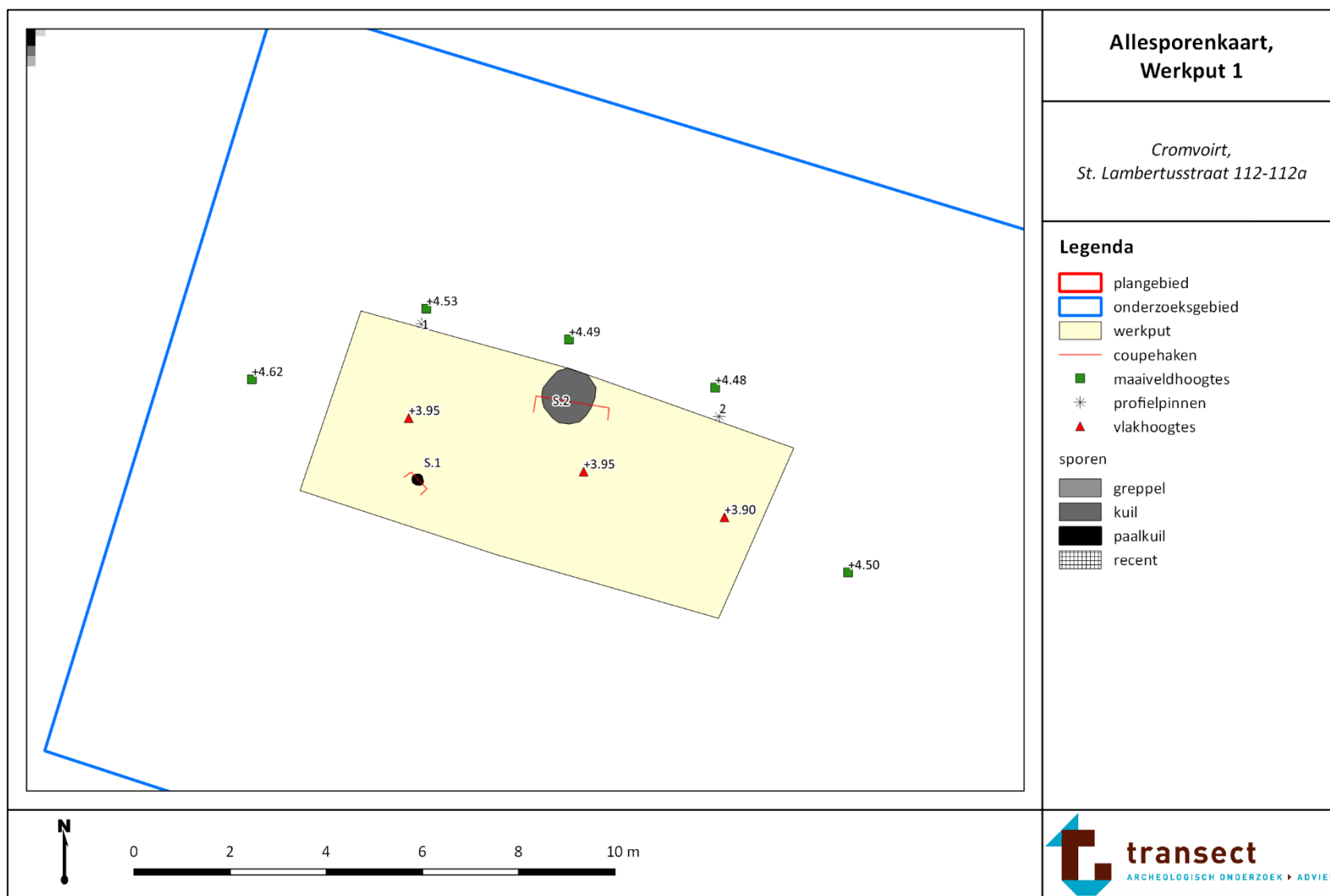
Bijlage 1. Archeologische periode-indeling voor Nederland

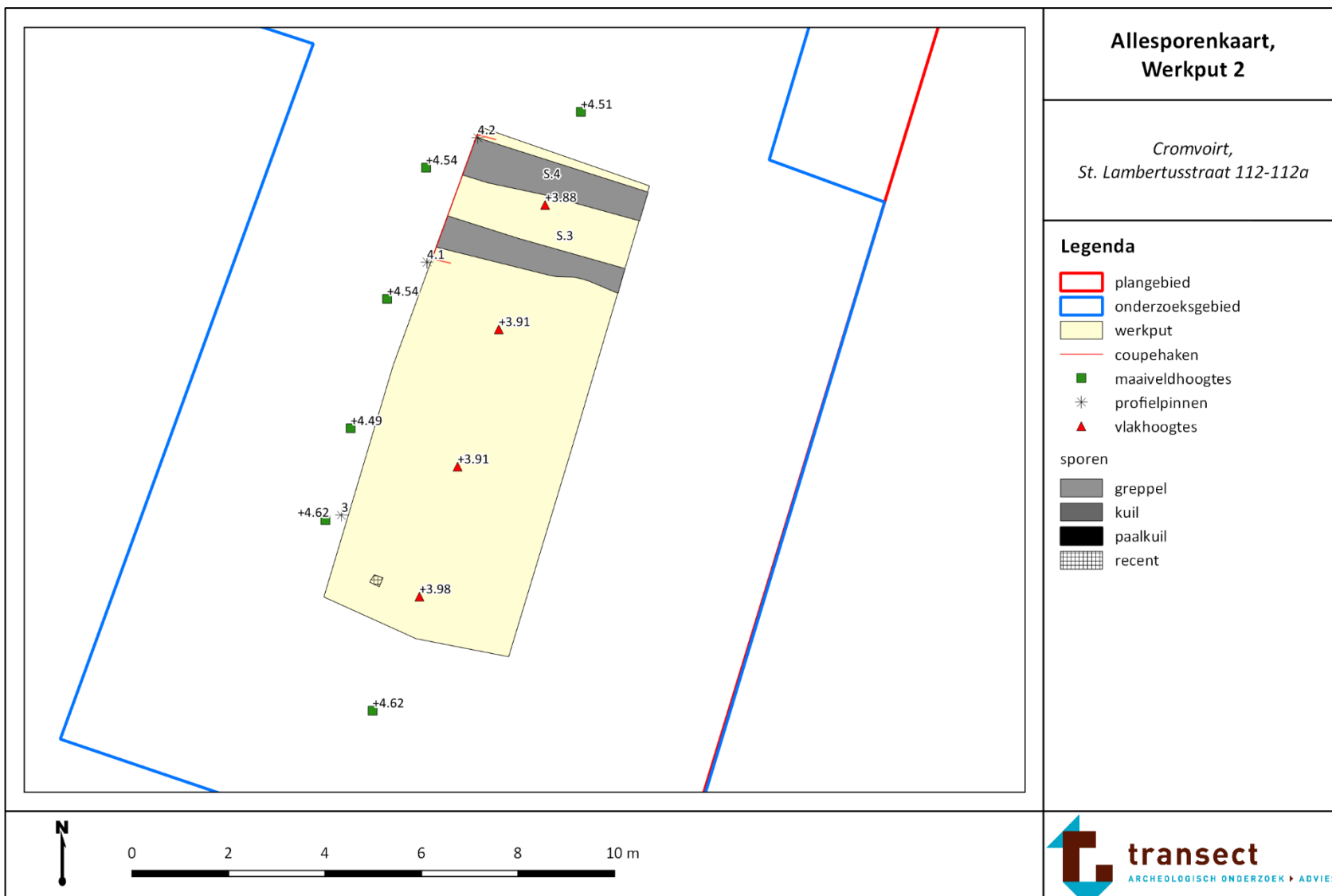
Periode	Deel-/subperiode	Van	Tot
Recent		1945 na Chr.	2050 na Chr.
Nieuwe Tijd	Late-Nieuwe Tijd	1850 na Chr.	1945 na Chr.
	Midden-Nieuwe Tijd	1650 na Chr.	1850 na Chr.
	Vroege-Nieuwe Tijd	1500 na Chr.	1650 na Chr.
Middeleeuwen	Late-Middeleeuwen B	1250 na Chr.	1500 na Chr.
	Late-Middeleeuwen A	1050 na Chr.	1250 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen D	900 na Chr.	1050 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen C	725 na Chr.	900 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen B	525 na Chr.	725 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen A	450 na Chr.	525 na Chr.
Romeinse Tijd	Laat-Romeinse tijd B	350 na Chr.	450 na Chr.
	Laat-Romeinse tijd A	270 na Chr.	350 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd B	150 na Chr.	270 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd A	70 na Chr.	150 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd B	25 na Chr.	70 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd A	12 voor Chr.	25 na Chr.
IJzertijd	Late-IJzertijd	250 voor Chr.	12 voor Chr.
	Midden-IJzertijd	500 voor Chr.	250 voor Chr.
	Vroege-IJzertijd	800 voor Chr.	500 voor Chr.
Bronstijd	Late-Bronstijd	1100 voor Chr.	800 voor Chr.
	Midden-Bronstijd B	1500 voor Chr.	1100 voor Chr.
	Midden-Bronstijd A	1800 voor Chr.	1500 voor Chr.
	Vroege-Bronstijd	2000 voor Chr.	1800 voor Chr.
Neolithicum	Laat-Neolithicum B	2450 voor Chr.	2000 voor Chr.
	Laat-Neolithicum A	2850 voor Chr.	2450 voor Chr.
	Midden-Neolithicum B	3400 voor Chr.	2850 voor Chr.
	Midden-Neolithicum A	4200 voor Chr.	3400 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum B	4900 voor Chr.	4200 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum A	5300 voor Chr.	4900 voor Chr.
Mesolithicum	Laat-Mesolithicum	6450 voor Chr.	4900 voor Chr.
	Midden-Mesolithicum	7100 voor Chr.	6450 voor Chr.
	Vroeg-Mesolithicum	8800 voor Chr.	7100 voor Chr.
Paleolithicum	Laat-Paleolithicum B	18.000 BP	8.800 voor Chr.
	Laat-Paleolithicum A	35.000 BP	18.000 BP
	Midden-Paleolithicum	300.000 BP	35.000 BP
	Vroeg-Paleolithicum	-	300.000 BP

Bijlage 2. Allesporenkaart

Bijlage 3. Vlaktekeningen

Bijlage 4. Sporen- en lagenlijst

Put	Vlak	Spoor	Vlakspoor Opmerking	Spooraard	Spoordiepte	Vulling	Kleur	Kleurstruc.	Textuur	Org. stof	Vulling Opmerking	Insluitsels
01	001	0001	(sub) recente verstoring	PK	8	1	DGR		zs2			
01	001	0002	(sub) recente verstoring	KL	10	1	DGRBR	heterogeen	zs3	H1		KBW
02	001	0003		GR	30	1	DBRGR	heterogeen	zs2	H1		bk gruis
02	001	0004		GR	48	1	GRBR	heterogeen	zs2	H1	gelaagd	
02	001	0004		GR	48	2	DGR	heterogeen	zs2		gelaagd	
02	001	0004		GR	48	3	GRBR	heterogeen	zs2	H1		
02	001	0004		GR	48	4	BRGR	homogeen	zs2	H2		
01	001	1000		BV		1	DBR	homogeen	zs2	h2		
01	001	2000		LO		1	DBR	homogeen	zs2	H2		
01	001	2100	omgeploegde laag	LG		1	DBRGR	heterogeen	zs1			
01	001	2200	oude akkerlaag?	AKR		1	DBRGR	heterogeen	zs1			
01	001	3000		C-hor		1	BR	heterogeen	zs1			

Bijlage 5. Vondstenlijst

vondstnummer	datum	werkput	vlak	vak	spoor	vulling	categorie	verzamelwijze	aantal fragmenten	opmerking
0001	21-10-2020	1	1	2	2000	1	MXX	Aanleg vlak	1	Metalen plaatje, aan beiden kanten gepunt, met aan de achterkant een haakje